אלא איכא למיפרך הכי ואיכא למיפרך הכי [א] כל חדא וחדא תיקו בדוכתיה: טבול יום: מנלן [ב] דתניא רבי סימאי אומר רמז לטבול יום שאם עבד חילל מנין ת"ל [1] קדושים יהיו ולא יחללו אם אינו ענין לטמא דנפיק [2] מוינזרו תנהו ענין לטבול יום אימא תנהו ענין לקורח קרחה ולמשחית פאת זקן טבול יום דאם עבד במיתה מנא לן דגמר חילול חילול מתרומה [ג] דפסיל בתרומה מחיל עבודה דלא פסיל בתרומה לא מחיל עבודה אמר רבה למה לי דכתב רחמנא טמא וטבול יום ומחוסר כפורים צריכי דאי כתב רחמנא טמא שכן מטמא בטבול יום מחוסר כפורים לא אתי מיניה שכן פסול [א] בתרומה במחוסר כפורים טבול [ב] יום לא אתי מיניה שכן מחוסר מעשה מחדא [ג] לא אתי תיתי חדא מתרתי בהי לא לכתוב רחמנא לא לכתוב במחוסר כפורים ותיתי מהנך מה להנך שכן פסולים בתרומה אלא לא לכתוב רחמנא בטבול יום ותיתי מהנך דמאי פרכת מה להנך שכן מחוסרים מעשה סוף סוף קלישא לה [ד] טומאתן

קסבר

דאיכא [ה] **למיפרך הכי כו'.** יש [ו] לדון (א) כו' ויש להחליף ולא נדע איזה נדרוש הלכך כל חדא תיקו בדוכתה ככתיבתה סתם כשהותרה אנינות לכ"ג סתם בין ביחיד בין בצבור הותרה וכשנאסרה להדיוט בין ביחיד בין בצבור נאסרה וכשהותרה טומאה בצבור הותרה אף לכהן הדיוט וכשנאסרה בקרבן יחיד נאסרה אף לכ"ג: **קדושים יהיו.** גבי טומאה כתיב באמור ולא יחללו וגו' כי את אשי ה' לחם וגו' בחילול קדשים הכתוב מדבר: **דנפקא ליה מוינזרו.** דכתיב ביה חילול: **וגימא תנהו ענין וכו'.** דמינייהו סליק לא יקרחו קרחה וסמיך ליה קדושים יהיו: **אלא** לא גרס [ז]: **טבול יום דאם עבד במיתה.** שיגרא הוא כלומר לא מלית למיתני [ח] תנהו ענין לקורח קרחה דמיתה גבי טבול יום שעבד [ט] ילפינן לה בסנהדרין באלו הן הנשרפין (דף פג:) וגמר [י] חילול חילול מתרומה ומחילול דהאי קרא יליף לה נאמר כאן חילול ונאמר בטמא וטבול יום שאכלו תרומה חילול ומתו בו כי יחללוהו מה להלן במיתה כו' והלכך הואיל והאי קרא לג"ש מתרומה אתא ולא מפרש ביה במאי קאי לא תתנהו ענין אלא לפסולין לתרומה [יא] דילפי' מיניה דפסול בתרומה מחיל עבודה [יב] כו': **למה לי דכתב רחמנא טמא וטבול יום כו'.** אטמא לא קמיבעיא ליה דאי לאו כתב טמא לא הוה אתי לן חד מנייהו שיחלל עבודה דהא טבול יום באם אינו ענין לטמא [יג] ילפינן ואי לא הוה כתב טמא בוינזרו הוה אוקימנא לקדושים יהיו בטמא וכן מחוסר כפורים נמי לא כתב בה [יד] חילול אלא מדאיקרי טמא ילפינן ליה לקמן (ב) וכי מיבעי ליה לרבה טבול יום ומחוסר כפורים קמיבעיא [טו]: **במחוסר כפורים טבול יום לא אתי מיניה שכן מחוסר מעשה.** הבאת קרבן. תאמר בטבול יום שאינו מחוסר [טז] הבאת קרבן ושימשא ממילא ערבא (ג) בטמא ליכא למימר דלא אתיא מיני' דהא איהו נמי מחוסר טבילה ועוד דטמא לא קמיבעיא ליה מדלא קאמר בסיפא דמילתא לא לכתוב טמא ותיתי מהנך דתו לא הוה ליה לשנויי עלה מידי: **קלישא ליה טומאתו.** דמחוסר כפורים [יז] שהרי העריב שמשו ותו ליכא פירכא דמה הלד [יח] דהוה ליה חד מינייהו נמי שאינו מחוסר מעשה:

דהני ק"ו סתרי אהדדי מה שאין כן בהנהו והטעם [יט] כמו שפירש בקונט' משום דנכתבו הכתובים סתם דכשהותרה אנינות לכ"ג סתם בין ביחיד בין בצבור הותרה וכשנאסרה להדיוט בין ביחיד בין בצבור נאסרה וכשהותרה טומאה לצבור הותרה אף לכהן הדיוט וכשנאסרה בקרבן יחיד נאסרה אף לכ"ג ואם כמה שלא אלקן [כ] הכתובים נדון לחלק על ידי ק"ו אמאי פשיטא בהאי טפי מבהאי דיש לדרוש חלוף ולהחליף את כולן הלכך אמרינן כל חדא וחדא תיקום (ד) בדוכתיה [כא]: **טבול יום** מנא לן. תימה תיפוק לי מדכתיב גבי טבול יום (ה) ובא השמש וטהר מכלל שהוא טמא כדדריש לקמן (ו) מחוסר כפורים מדכתיב וטהרה מכלל שהיא טמאה ותירץ ה"ר חיים דגבי טבול יום איכא למידרש וטהר טהר יומא [כב] כדדרשינן בשמעתא קמייתא דברכות (דף ב:) אבל וטהרה לא שייך למידרש הכי ואע"ג דבפ' הערל (יבמות עד:) דרשי' וטהרה [כג] לטבולת [כד] יום ארוך ההיא מחוסרת כפרה היא ועל ידי מכלל שהיא טמאה לא אתי מיניה טבול יום גרידא ומיהו קשה דאיכא קרא אחרינא בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר דמוקמינן בפרק הערל (שם) בזב בעל שתי ראיות דלאו בר קרבן הוא ולענין תרומה וגימא מכלל שהוא טמא ויש לומר דרבי סימאי דדריש הכא טבול יום מקרא אחרינא סבר לה כתנא [דפליג התם אתנא] דבי רבי ישמעאל דמוקי ליה התם בזב בעל שלש ראיות ומאי עד אשר יטהר עד דמייתי כפרה ומיהו קשה דגבי נגיעת [כה] כלי כתיב [ויקרא יא] במים יובא וטמא עד הערב וטהר [מכלל שהוא טמא] [כו] וצריך לומר דאי לאו קרא דר' סימאי דהכא דדריש טבול יום מולא יחללו לא הוה דרשינן מחוסר כפרה מוטהרה מכלל שהיא טמאה ולא טבול יום מוטהר מכלל שהוא טמא משום דקלישא טומאתייהו אבל מכיון דאשכחן קרא בהדיא לטבול יום ואע"ג דקלישא טומאתיה תו דרשינן שפיר מוטהרה מחוסר כפרה ותימה [כז] במים יובא וטמא הכא מפורש בהדיא לטבול יום דאיקרי טמא וי"ל דצריך קרא גבי עבודה דלא [כח] יחללו דשמעתין וגבי אכילת תרומה וקדשים קרא אחרינא בפרק הערל (שם) ולא ילפינן מהדדי אבל וטהרה דכתיב גבי יולדת דרשינן [כט] מיניה מחוסר כפורים לאסור בקדשים פרק הערל וגבי דמחלל עבודה לקמן בפרקין (יט:) דאשה כשרה לשחוט קדשים כדתנן ריש כל הפסולין [לקמן לא.] א"כ שייך בה חילול עבודה ותימה דגבי זב וזבה ובעל קרי ושכבת זרע כתיבי כמה פעמים [ויקרא טו] ורחץ במים וטמא עד הערב אלמא טבול יום איקרי טמא בין לעבודה בין לקדשים דקראי סתמא כתיבי ואיקרי טמא לכל מילי ועוד קשה דבפ' שלשה מינין (נזיר מה.) ובפ' אלו הן הגולין (מכות דף ח:) אמרינן טמא יהיה לרבות טבול יום עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כפורים לענין ביאת מקדש והשתא ל"ל קרא הא איקרי טמא לענין עבודה ולאכילת קדשים וכי תימא דלא נילף ביאת מקדש מנייהו (ועוד) קשה שהרי קרא דורחץ במים וטמא עד הערב סתמא כתיב דטבול יום איקרי טמא לכל מילי ואפי' לביאת מקדש ועוד תימה כיון דדרשי' טבול יום מטמא יהיה למה איצטריך תו עוד טומאתו למחוסר כפורים תיפוק לי מוכפר עליה הכהן וטהרה כדדרשינן לקמן בפירקין מכלל שהיא טמאה לענין עבודה ובפ' הערל (יבמות דף עד:) לענין אכילת קדשים נדרוש נמי לענין ביאת מקדש דקרא בכל מילי מיירי שהיא טמאה קודם כפרה [ל] ואין לתרץ נמי דאי לאו אלא חד רבויא הוה מוקמינא ליה במחוסר כפורים משום דמחוסר מעשה ולא בטבול יום משום דשמשא ממילא ערבא דאם כן הוה ליה למימר איפכא טמא יהיה לרבות מחוסר כפורים עוד טומאתו בו לרבות טבול יום ונראה לתרץ דלענין ביאת מקדש לא הוה דרישנא מחוסר כפורים מוטהרה מכלל שהיא טמאה משום דבכרת דטומאת מקדש כתיב איש אשר יטמא ולא יתחטא [במדבר יט] דמיירי בטומאת מת אבל מחוסר כפרה דלא שייך כמת לא ליהוי בכרת [לא] ועוד י"ל דצריך קרא לרבות טבול יום [משום דבכרת דטומאת מקדש כתיב ולא יתחטא] דמשמע אבל נתחטא שהזה ושנה וטבל דלאו מחוסר מעשה הוא כגון טבול יום לא הוי בכרת ומהני טעמי אתי שפיר דליכא למימר למה לי קרא הא איתקש קדש למקדש דהא [לא] קרא דביאת מקדש מישתעי לפטורא וקרא ובא השמש וטהר איצטריך משום דכתיב בשרך דקיל טפי מנדה ושכבת זרע: **הג"ה** ולמאי דפרישית דמוטהרה מכלל שהיא טמאה לא הוה מרבינן מחוסר כפורים אי לאו דאשכחן טבול יום מקרא דרבי סימאי קצת קשה הא דקאמר בסמוך דאי כתב רחמנא במחוסר כפורים טבול יום לא אתי מיניה הא לא אתי לן מחוסר כפורים אי לאו דאשכחנא קרא בטבול יום וי"ל שרוצה לומר אי כתב רחמנא מחוסר כפורים בפירוש וכי האי גוונא [לב] בפרק כילד (יבמות דף כג.) (ח) גבי שפחה ונכרית ומיהו קשה אי להאי אתיא א"כ ניכתוב רחמנא טבול יום ומחוסר כפורים בהדיא ולא ליכתוב טמא וי"ל דכיון דלא משכחת [לג] לריכותא בהני לא חש לדקדק: **רמז לטבול יום שאם עבד חילל מנין.** הוה מצי למילף מיושב או מבעל מום ותד מהנך: **דגמר חילול חילול מתרומה.** הקשה ה"ר חיים כיון דטבול יום יליף מתרומה אם כן טבול יום שאכל תרומה יהא במיתה ובפ' הנשרפין (סנהדרין פג.) לא חשיב טבול יום וטמא הוא הדין א"כ כי היכי דממעטי התם (דף פד.) רבנן בעל מום ששימש מדכתיב בו ולא בעל מום ה"ה ומתו בו דכתיב בתרומה בו ולא בטבול יום ומיהו טמא ששימש אין למעט מדכתיב בו דלהכי אהני גז"ש דחילול חילול וכן טבול יום ששימש נמי הוי במיתה כדאיתא הכא והתם והיינו טעמא דדמי לטמא טפי מבעל מום [לד] ונראה דה"ה לתרומה דלא ממעטינן טבול יום וכן פירש בקונטרס בהדיא דטבול יום שאכל תרומה במיתה ויש ליתן טעם דלא חשיב ליה התם משום דטמא וטבול יום מחד קרא נפקי דהכי כתיבי קראי בפרשת אמור אל הכהנים ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים וגו' והדר כתיב ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יחללוהו וקצת תימה היכי יליף התם בסנהדרין מחוסר כפורים ששימש במיתה משום דאיקרי טמא וטמא ילפינן חילול חילול מתרומה נימא דפסול בתרומה במיתה ודלא פסול בתרומה לא כדאמרינן הכא דפסול בתרומה מחיל עבודה כו' ויש לומר כיון דמחיל עבודה [לה] מטעמא דנפקא לן מוינזרו ולא יחללו כל דאיקרי טמא [סברא היא דגמרינן [לו] בגזירה שוה דחילול חילול מתרומה פרק הנשרפין דהוי במיתה אע"ג דטהור לתרומה:

מסורת הש"ס

א) סנהדרין פג:, ב) [עי' תוס' לקמן כח: ד"ה מסתברא], ג) פסחים צ:, ד) [ועי' היטב תוס' מנחות סב: ד"ה יהיו וקף נט. ד"ה ונתת וחולין כג: ד"ה ויקהל], ה) ויקרא כב ז, ו) דף יט., ז) עי' בחדושי מהרש"א בסנהדרין פג: ועיין ל"ק, ח) ושם ד"ה ואי.

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דאיכא וכו' יש לדון כך יש: (ב) ד"ה למה לי וכו' לקמן דף יט ע"ב וכי מיבעי וכו' קמיבעיא ליה הס"ד:

◆

שינויי נוסחאות

א] נ"ל פוסל וכן להלן פוסלים בתרומה (שי"מ): ב] נ"א תרוייהו לא אתו מיניה (כי"ג וג): ג] נ"א חדא מחדא (כי"מ וראש): ד] ליה טומאתו כל"ל (שחבי"): ה] נ"ל איכא (שי"מ): ו] כלומר יש לדרוש ולהחליף ולא נדע כל"ל (א"ק): ז] גרס וה"ג טבול יום כו' במיתה מנא לן, ושגרא הוא כו' כל"ל והדל"ג (שחבי"): ח] כל"ו למיתביה. ובס"מ לא מצית לאוקמי באם אינו ענין לקורח כו': ט] שעבר מיתה ילפינן כל"ל (שי"מ): י] נ"ל דגמר (שי"מ): יא] בס"מ נוסף הייטו טבול יום: יב] עבודה ומיתה דלא פסיל בתרומה לא מחיל עבודה כל"ל ותיבת כו' נמחק (שי"מ): יג] לטמא הוא דילפינן כל"ל (שי"מ): יד] ביה (שי"מ): טו] קמיבעיא ליה כל"ל, ותכ"י ה"ג במחוסר (שי"מ): טז] מחוסר מעשה דשמשא ממילא ערבא וטמא ליכא כו' כל"ל (שי"מ), ועי' טה"ק: יז] בס"מ נוסף לענין קדשים: יח] להצד וכו' מינייהו כמי שאינו כל"ל (שחבי"): יט] שהטעם כאן כמו כל"ל (שי"מ), ובמעיל שמואל תיקן ועי"ל שהטעם כמו: כ] חלקי (כ"ה ברש"י): כא] בס"מ נוסף כתיבתה סתם. וכוא עפ"י רש"י: כב] בס"מ נוסף ולא קאי וטהר אגברא: כג] נ"ל שהרה (שי"מ ורש"ש), והיינו קרא דבמלאת ימי טהרה: כד] לטבול יום שהיא טבולת יום ארוך וכו' כפרה נמי היא כו' כל"ל (שי"מ): כה] ק"ל תרומה בכלי (שי"מ): כו] המתקף ליתא בכ"י כתוס' סנהדרין, ובס"מ תוספו. ועי' טה"ק שמיישב הגירסא הישנה: כז] ותימה כו' עד סה"ד הוא הג"ה (שי"מ): כח] נ"ל ולא (שי"מ): כט] דדרשינן (שחבי"): ל] עי' ל"ק (וכעי"ז בתוס' סנהדרין) וצריך נמי קרא לרבות טבול יום דמשמע אבל וכו' והשאר נמחק. ומהרש"א בסנהדרין כ' לחלק בין הכא להתם והנוסח גירסא דידן על מכונה. ובל"ק כתב לתמוה דבריו עיי"ש: לא] נלע"ל דה"א והוא ר"ת דהיה אמינא, ועי' מהר"ם שי"ף ז"ל (גי' ק"ה י"ל): לב] גוונא איכא בפרק (שי"מ): לג] אשכחנא כל"ל, ותיבת בהני נמחק (שי"מ): לד] עי' ח"נ (ובתוס' סנהדרין) ומיהו לא יתכן כלל דלענין תרומה ממעטי טבול יום ששימש דהיא גופא מתרומה ילפא לא ממעטינן ליה לכן נראה דה"ה וכו': לה] עבודה בדנפקא לן (שי"מ) וכ"ה בתוס' סנהדרין: לו] דגמרינן מתרומה דהוי במיתה והשאר נמחק (שי"מ):

עין משפט נר מצוה

יא א מיי' פ"ב מהלכות ביאת מקדש הלכה ו:

◆

תורה אור השלם

1. קדשים יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם אלהיהם כי את אשי יהוה לחם אלהיהם הם מקריבם והיו קדש:
ויקרא כא, ו

2. דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי אשר הם מקדשים לי אני יהוה:
ויקרא כב, ב

◆

מוסף רש"י

דנפיק מוינזרו. גבי מקריבים בטומאה כתיב, דסמיך ליה כל איש אשר יקרב מכל זרעכם (לעיל טו:):

◆

שיטה מקובצת

כל חדא וחדא תיקו בדוכתיה. כלומר אם באת לחלק בכתובים ולומר דלא מיירי בכל ענין א"כ תפסה קלים וחמורים לטולית מהם דברים שאינם, אלא ודאי אין לטולית ולגרוע על המפורש בכתובים, והא דשרי רחמנא אונן [בכה"ג] אין לחלק בין קרבן צבור בין קרבן יחיד וכשאסר רחמנא אונן בכהן הדיוט בכל ענין אסרו בין בקרבן יחיד בין בקרבן צבור, וקרבן צבור דשרי רחמנא [בטומאה] בין בכהן גדול ובין בכהן הדיוט, וכשאסר רחמנא קרבן יחיד בטומאה בין בכהן גדול ובין בכהן הדיוט כל חד יתיב בדוכתיה. מהר"ם: כל חדא וחדא. עיין מנחות דף נט ע"א [תוד"ה יהיו], ודף סב ע"ב [תוד"ה ויהיו]: דפסיל בתרומה כו'. תימה הרי [טבול יום] [ומחוסר כפורים] דלא פסיל בתרומה ומחיל בעבודה, וי"ל דלא קאמר דכל דלא פסיל לא מחיל העבודה, דאפ"ג דלא טבל לטולית מפסוק דמחלל עבודה שפיר ניחא אע"ג דלא פסיל בתרומה, אבל הכא פ"ק לא ידעינן במאי מיירי קרא רק באם אינו ענין הלכך ליכא לן לאוקמי ולא יחללו רק במאן דפסיל בתרומה כיון דנפקא לן מזה שבא באם אינו ענין (זה) [הדין] בתיבה מחילול חילול דתרומה, ולא בקורח קרחה דלא פסיל בתרומה ואע"ג דלא סליק [אלא] מיניה. מהר"ם: ה"ג למה לי דכתב רחמנא טבול יום ומחוסר כפורים, ול"ג טמא, דאי לא כתיב טמא כו' [כדכתוב ברש"י ד"ה למה לי]. מהר"ם: סוף סוף קלישא כו'. ותימה דלעיל קאמר במחוסר כפורים טבול יום לא אתי מיניה שכן מחוסר מעשה, ואמאי לא קאמר דמ"מ קלישא ליה טומאתו דמחוסר כפורים דהכי קאמר ליה בפתח אע"ג דמן הלד הוא יכיה חדא מאתרת, וי"ל דלא דמי [דמעיל] גבי מחוסר כפורים די"ל מחוסר מעשה שמחוסר כפרה (ומהו) [מה] שאינו כן בטבול יום, אבל הכא מחוסר מעשה דקאמר אינו ד"ל מחוסר כפרה דהא טמא לאו מחוסר כפרה הוא כגון בטמא שרץ וטמא מת ומגע זוב, אלא ד"ל שכן מחוסר מעשה יותר מטבול יום דשמשא ממילא ערבא, הלכך קאמר שפיר דקלישא טומאתי דמחוסר כפורים ליון שטבל והעריב שמשו לא מקרי מחוסר מעשה אלא מחוסר כפרה מיקרי וטמא לאו מחוסר כפרה הוא הלכך לא שייך למפרך מידי. מהר"ם ז"ל: תוד"ה טבול יום בו' ומיהו קשה דגבי נגיעת כלי כתיב בו' וטהר. מכלל שהיא טמא, אלמא דטבול יום איקרי טמא, וי"ל דאי לאו קרא דרבי סימאי דדריש הכי דטבול יום מחלל עבודה, מהא דטבול יום איקרי טמא לא נפקא ליה, דליכא למימר דקלישא טומאתיה לענין שלא יחלל העבודה, יכ"ה יהלא מחוסר כפורים נפקא לן במחלל עבודה מוטהרה מכלל שהיא טמאה ולא אמרינן דקלישא טומאתה, וי"ל דלאחר דגלי לן ר' סימאי מקרא דלא יחללו דטבול יום מחלל עבודה אע"ג דקלישא כו'. עיין לשון הרא"ש:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com